



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum hæc sit forma huius Sacramenti, Ego te absoluo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

12
Vera dubij
solutio.

Respondeo ergo ad dubium propositum dupliciter. Primo, non esse necessarium, ut id quod est Sacramentum tantum, sit causa eius, quod dicitur res & Sacramentum; sicut etiam id, quod est res & Sacramentum simul, non necessarium est causa eius, quod est res tantum: nam contractus coniugij, est Sacramentum tantum; coniunctio autem Christi & Ecclesie, est res & Sacramentum simul; ut docet Magister dist. 26. & Bonaventura ibidem; & tamen contractus noster non est causa coniunctionis Christi & Ecclesie. Pari ratione Character in tribus Sacramentis, est res & Sacramentum; tamen propriè non est causa eius, quod est res tantum, scilicet gratie.

Secundò responderi potest, Pœnitentiam, præsertim attritionem, dupliciter considerari posse: Primò, quatenus antecedit absolutionem Sacerdotis; & sic pertinere ad id, quod est Sacramentum tantum. Secundò, quatenus est absolutione posterior; & sic est res & Sacramentum simul: nã est effectus Sacramenti, scilicet actionis externæ; & est causa remissionis peccatorum, quæ est res tantum. Est (inquam) effectus Sacramenti, non secundum substantiam suam (nam sic antecedit); sed secundum virtutem Sacramentalè; hanc enim virtutem accipit maxime à formula absolutionis, in qua potissimum est vis Sacramentalis.

ARTICVLVS II.

Vtrum peccata sint propria materia huius Sacramenti?

13
Materia
alia ex
qua, alia
circa quæ,
alia in qua,

Respondetur Affirmatiuè, esse materiam, sed remotam. Vbi nota, Triplicem esse pœnitentiæ materiam. Prima & essentialis, est materia ex qua ipsa constat; qui sunt actus pœnitentis: Secunda, est materia circa quam, ut peccata post baptismum commissa: circa hæc enim versatur, sicut medicina circa morbos ut expellantur. Tertia, est materia in qua, quæ est ipse pœnitens. Quod patet à simili. Pœnitentia est enim veluti quoddam anima medicamentum: triplex autem est medicamenti materia. Materia ex qua, sunt actus ægroti, & ipsum pharmacum; medicamentum enim duabus veluti partibus constat, nempe exercitatione corporis actioneque ipsius naturæ; & pharmaco; in pharmaco tamen videtur esse præcipua vis curationis. Materia circa quam, sunt morbi, ut expellendi: in qua, est ipse æger.

D V B I V M.

Cur in hoc Sacramento non sit aliqua materia externa corporalis; ut aqua, oleum, panis, sicut in alijs Sacramentis?

14
Ratio D.
Thomæ.

Respondet D. Thomas art. 1. ad 1. in illis esse externam materiam, in quibus est excellens effectus; ut in Baptismo, in quo tollitur omnis culpa & pœna: in Confirmatione, vbi datur plenitudo spiritus: in Ordine vbi datur potestas super Christi corpus verum: in extrema Vnctione, vbi præter gratiam quæ datur, etiam reliquæ peccatorum abstergentur. In effectu autè Matrimonij, & Pœnitentiæ non cernitur huiusmodi aliqua excellentia.

15
Alia Ratio.

His adde aliam causam, quæ videtur esse præcipua & primaria: quòd Pœnitentia, & Matrimonium sunt actus suscipientiũ, quos Dominus suã gratiã dignatus est in Sacramenta formare, & perficere superadditã virtute efficaci gratiæ: nam ex se Pœnitentia & Matrimonium erant valdè imperfecta, & parùm ad salutem vtilia. Reliqua verò non sunt actus suscipientium, sed extrinsecus à ministro applicantur: vnde conuenientissimum erat, ut haberent loco materiæ substantiam aliquam sensibilem. Requiritur quidem actus suscipientium in his Sacramentis, nõ tamen ut partes Sacramentorum, sed ut dispositiones & præparationes suscipientium, ut Sacramentum in illis vim habeat.

ARTICVLVS III.

Vtrum hac sit forma huius Sacramenti, Ego te absoluo?

16
Respondetur, Sufficientem formam huius Sacramenti esse, Ego te absoluo à peccatis tuis. Est communis sententia Doctorum. Et patet ex Concilio Florentino, & ex Tridentino sess. 14. cap. 3. vbi dicitur, Formam huius Sacramenti, in qua præcipue vis sita est, esse, Ego te absoluo; & additur, & cætera: per illud, & cætera, intelligens à peccatis tuis. Vbi

Aduerte, Hæc omnia verba aliquo modo ad essentiam formæ pertinere, scilicet, vel expressè, vel implicite. Ratio est: quia necesse est, omnia illa concipi ad significandum effectũ huius Sacramenti, qui est liberatio à peccatis facta more iudiciali. Expressio tamen pronomini Ego non est absolute necessaria; quia implicite, quantum satis est, continetur in verbo Absoluo. Pari ratione expressio illa, à peccatis tuis, non est necessaria; quia implicite continetur in verbo Absoluo: Non enim potest intelligi, fieri absolutionem ab alijs, quàm à peccatis, quæ pœnitens iam enumerauit, & censuris hæc adiunctis. Vnde expressè ad substantiã huius formæ sufficiunt hæc duo, Absoluo te; ut colligitur ex D. Thoma, & vt Caietanus in Summa V. Absolutio, & alij passim.

17
Notandum tamen est; omnem aliam orationem huic æquiualem sufficere ad essentiam huius Sacramenti; ut, Remitto, vel condono tibi peccata tua. Remittuntur tibi peccata tua. Sis absolutus. Absolutaris. Id enim commune est omnibus Sacramentis, ut orationes idem valentes, idè efficiant. Imò probabile est sufficere: Absoluat te Christus; ut patet ex forma Baptismi Græcorum: nam Christus est principalis minister: & tunc sub intelligeretur persona ministri, scilicet per me; sicut modò sub intelligitur persona Christi, cum dicitur, ego te absoluo: Absoluius enim Christi auctoritate.

18
An, & quo modo, sit bona forma, Absolutus te Christus.

In hoc tamen casu necessarium est, ut tali forma non vtatur merè deprecatoriè, quasi rogans Christum, ut eum absoluat; sic enim non efficeretur Sacramentum: nam reuerà ipse non absolueret. Vnde D. Thomas scripsit quoddam Opusculum contra quemdam, qui dicebat formam debere esse deprecatoriam. Sed debet illa vtì, tamquã ex auctoritate, intendens absoluere veluti minister sub Christo. Esset enim graue peccatum tali forma vtì, quã Sacramentum redderetur ambiguum:

gruum: tùm quia sententia in iudicio non solet ita ab aliquo iudice pronuntiari: tùm quia Dominus Ioannis 20. v. 27. ait, *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis*; quasi dicat, ipsos habere potestatem remittendi; & non solum deprecatoriè, sed etiam ex autoritate remittere peccata: unde debent dicere, *Remitto tibi peccata.*

19
Inuocatio
S. Trinitatis, non est
de essentia
huius for-
mæ.

Ex his inferitur Primò, Illa verba in nomine *Patris & Filij & Spiritus sancti*, non pertinere ad essentiam formæ: quod est contra Durandum dist. 22. q. 2. Nam nec Matthæi 16. nec 18. neq; Ioan. 20. quibus locis Dominus de hac potestate loquitur, fit mentio inuocationis Trinitatis, sicuti fit, quando agitur de baptismo, Matthæi ultimo. Et ratio est: quia in hoc Sacramento non fit illa professio fidei Christianæ, quæ in Baptismo, & Confirmatione: unde neque illa additio fuit necessaria. Non sunt tamen illa verba omittenda: nam expressius significatur causa principalis, cuius autoritate datur absolutio. Fortasse tamen omisio hæc non est mortiferum peccatum, sicut nec omisio pronominis *Ego*, vel *à peccatis tuis*, ut Dominicus Soto ait.

Neque
Preces.

Inferitur Secundò, Preces quæ antecedunt formam, *Misereatur, & Dominus noster*; & quæ sequuntur, *passio Domini, & cetera*, nullo modo pertinere ad essentiam formæ, sed solum ad maiorem quandam reuerentiam, & deuotionem impetrandam; ut docet Concilium Trident. sess. 14. cap. 3. unde ob iustam causam possunt omitti.

Neque ex-
pressio au-
thoritatis.

Inferitur Tertio; Non esse dicendum *Absoluo te auctoritate Papa*: quia absoluit Sacerdos auctoritate diuina. Papa tantummodò materiam subijcit, efficiendo ut hic sit meus subditus. Dum tamen quis absoluit ab excommunicatione, suspensione, interdicto, aut dispensat in voto, potest mentio fieri concessæ auctoritatis à Papa: quia hæc absolutio est dicitur ex potestate iurisdictionis, quæ descendit à Papa.

Malè addi-
tur, *A confes-
sio & con-
tritio.*

Inferitur Quarto, Ineptè addi à *confessione & contritione*. Nam etiam de obliis datur absolutio, etsi indirectè. Contritio verò non est absolutè necessaria, quia clauis etiam de attritis absoluit. Nihil tamen horum vitiat formam, quando legitima adest intentio. Sed est

D V B I V M I.

Quem sensum habeat hæc forma?

Ratio dubitandi est: quia sæpè non videtur esse vera: ut, quotiescumque quis per contritionem est iustificatus ante confessionem: tunc enim nullum est peccatum, à quo fiat absolutio: suppono enim etiam venialia esse condonata.

20
Expositio
Magistri,
sed erro-
neæ.

Sunt variæ sententiæ. Prima est Magistri dist. 18. qui dicit sensum esse, *Ego te ostendo, vel declaro esse absolutum*: existimat enim Sacerdotem non tollere maculam, & reatum poenæ æternæ, sed hæc à solo Deo tolli: Sacerdotem autem sua absolute, tanquam sententiâ declaratoriâ, tantummodò declarare hæc à Deo esse sublata; & præterea habere potestatem imponendi poenitentiam pro poena temporalis, & partem huius poenæ condonandæ. Idem sentire videtur Bonaventura, Gabriel, & Major eadè dist.

Sed hæc sententia videtur erronea: nam euerit potestatem clauium Ecclesiæ; estque contra illud Matth. 18. v. 18. *Quidquid solueritis super ter-*

ram, erit solutum & in celo, & cetera. & Ioan. 20. v. 27. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* Unde damnatur hæc expositio à Concilio Tridentino sess. 14. cap. 6. & canone 9. ubi sic dicitur, *Si quis dixerit, absolutionem Sacramentalem non esse actum iudiciale, sed nudum ministerium pronuntiandi & declarandi remissa esse peccata consentienti, anathema sit.*

Dices ex Magistro: Solus Deus dicitur in Scripturis absolueret & delere peccata, & iniquitates: ergo id non facit sacerdos.

An. & quo-
modo, So-
lus Deus
remittat
peccata.

Respondeo: Solus Deus id facit propria auctoritate. Qui autem propria auctoritate facit, absolute dicitur solus facere; quia etiam dum alius facit, ipse potissimum dicitur facere, cuius auctoritate fit: Sacerdos tamen etiam verè, & propriè remittit, & delet peccata auctoritate diuina; quod patet in cæteris Sacramentis. Nam si homo auctoritate diuina verè baptizat, & abluit animam à peccatis, cur non etiam per Sacramentum Pœnitentiæ verè absoluat, & deleat peccata, cum Pœnitentiâ sit nouæ legis Sacramentum gratiæ efficacis?

Secunda sententia est: Sacerdotem à peccatis absolueret, sed tantummodò secundum obligationem poenæ æternæ, quæ commutetur in temporalem: culpam verò vi contritionis à solo Deo remitti. Ita Hugo de S. Victore lib. 2. de Sacramentis part. 14. c. 18. & Richardus de S. Victore opusculo de potestate ligandi & soluendi cap. 10.

21
Alia expo-
sitiõ Huius
gonis.

Idem sentire videtur Abulensis 1. parte sui defensorij cap. 6. qui etiam addit *Improprie & abusive dici, Absoluo te à peccatis*: Quia (inquit) peccatum, seu culpa, priuatio est: priuatio autem non habet rationem vinculi. Sed solum obligatio ad poenam, quæ reatus poenæ dicitur, est instar vinculi, ac proinde ab hac tantummodo fit absolutio.

Sed contra Primò: Hæc sententia Hugonis & Richardi videtur damnata à Pio V. & Gregorio XIII. quasi in terminis: sic enim habet illa damnata propositio: *Peccator poenitens non viuificatur ministerio Sacerdotis absoluentis, sed à solo Deo, qui poenitentiam suggerens & inspirans viuificat eum, & resuscitat: ministerio autem Sacerdotis reatus solus tollitur.*

Secundò; Quia Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 14. expressè docet *Pœnam æternam simul cum culpa remitti per Sacramentum, vel Sacramenti votum.*

Tertio; Quia, si homo per contritionem liberatur à culpa, etiam necessario liberatur à reatu poenæ æternæ: ergo ineptè hæc diuiduntur, & tribuuntur diuersis causis. Antecedens probatur: nam, si per contritionem deletur culpa, ergo infunditur gratia, & iustificatio: ergo fit Filius Dei, & consequenter hæres vitæ æternæ, iuxta Apostolum: ergo non manet reus poenæ æternæ. Fieri enim nequit, ut simul quis sit reus poenæ æternæ, & habeat ius ad vitam æternam.

Ad Abulensem autem, Respondeo; Etsi priuatio, vel potius labe illa moralis, quæ manet post actum peccati, physicè considerata nõ sit vinculum; tamen æstimatione morali vinculum esse potest: nam primum detinet hominem inter ea, quæ odio Dei digna sunt, aded ut neque homo, neque vlla creatura possit se suis viribus ab eo expellere. Secundò obligat illum ad faciendam iniuriam Deo factam. Quare etiam si nullam poenam peccatis Deus statuisset, tamen ipsa peccata secundum se essent vincula quadam, & funes insolubiles,

Quomodo
labe pec-
cati, habeat
rationem
vinculi.

biles, iuxta illud Prouerb. 5. v. 22. Iniquitates suas capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur. Itaq; ab his vinculis proprie debemus solui & absolui. Accedit, quod tota Ecclesia hac forma vtatur, Ego te absoluo, & cetera: quæ forma maxime consentanea est verbis Domini Matth. 16. & 18. *Quæcumque solueritis super terram: in quibus verbis nulla est Catachresis.*

22
Opinio D. Thomæ.
Tertia sententia est D. Thomæ hoc loco, qui dicit sensum esse, *Impendo tibi Sacramentum absolutionis: quod Caietanus exponit, Ego te sacramentaliter absoluo.*

Nauarri sententia, & optima.
Quarta sententia est: sensum esse, *Quantum est ex vi sacramenti, absoluo te à peccatis tuis.* Ita Nauarrus de Pœnitentia d. 6. cap. 1. Dominicus Soto in hunc art. Petrus Soto lectione 4. de Confessione, & alij. Quæ expositio sine dubio est optima: nam sic veritas huius formæ saluatur in proprio sensu, siue peccata sint ante condonata, siue non: Simili modo intelligi possunt formæ Baptismi & Confirmationis.

Vtiliter ab eodem peccato sepius absolui mur.
Addendum tamen est; quamdiu manet aliqua obligatio pœnæ, censeri aliquid peccati remanere; quia manet in suo proximo effectu; quod fit, vt homo de eodem peccato possit amplius, & amplius absolui. Nā primò absolui potest à culpa, & pœna æterna. Secundò, à magna parte pœnæ temporalis restantis. Tertio, à reliqua parte. Vnde Propheta Psalmo 50. v. 4. orat, *Amplius laua me Domine &c.* cum tamen culpa iam esset remissa. Quarto, etiam si peccatum omnino sit remissum secundum culpam & pœnam, potest tamen iterum remitti, & rursum homo ab eo absolui ex parte Dei, & virtute Sacramenti. Nam potest se homo propter peccata præterita iam condonata rursus accusare, & tanquam ex se reum coram Deo sistere; sicque rursus donari gratiâ, quâ ab iisdem peccatis mundetur & absoluat. Et hoc modo videtur rogare Propheta, *Amplius laua me Domine, & delicta iuuentutis meae ne memineris:* non enim pœnam dumtaxat condonari cupit, sed etiam culpam & maculam abstergeri.

Soluitur obiectio.
Dices: Ille verè non est ligatus peccatis, nec immundus: ergo non potest verè absolui, nec mundari.

Respondeo Negando Consequentiam: Sufficit enim, aliquando fuisse ligatum, & immundum; & vt se rursus propter illa peccata, tamquam ex se reum, & immundum, coram Deo constituat. Tunc enim potest rursus solui illis vinculis, quæ antè fuerunt, quantum est ex parte Dei & virtute Sacramenti: nam vi Sacramenti datur noua gratia illorum peccatorum deletiua. Sicut enim donatio eiusdem rei sepius fieri potest, si per illam donatione semper aliquid noui obtineatur, quo res donata perfectius possideatur; vt patet in donatione, quâ datur Spiritus sanctus: ita remissio eiusdem criminis sepius efficaciter fieri potest, si per illam noua gratia obtineatur ad illius criminis perfectiorem abolitionem, præsertim quando homo rursus de illo se accusat, & se reum constituit.

DVBIVM II.

Vtrum verbis, Absolutionis possit addi aliqua conditio?

23
R Espondeo & Dico Primò; Nunquam licere addere conditionem de futuro, vel quæ tali

conditioni equipolleat; vt *Absoluo te si resistes. Si Deus videt te resistiturum.* Ratio est; quia Sacramentorum effectus non possunt suspendi posito Sacramento, nam operantur tunc in modum causæ naturalis. Cuius vlterior ratio est, quia Sacramenta nouæ legis sunt instituta, vt sint signa efficacia gratiæ præsentis, dum applicantur; ac proinde contra illorum naturam & institutionem est, velle eorum effectum in futurum suspendere.

Dico Secundò; Interdum ex causa licet addere conditionem de præterito, vel præsentis: Ratio est, quia hæc conditio, si sit in re, non suspendit effectum; si non sit in re, non est intentio Sacramenti, ac proinde vitatur sacrilegium. Exempli gratia: Si aliquis subito moribundus dederit solium signa contritionis, potest absolui sub conditione tacita, *si est capax.* Sic si dubitas, an peccatorem absolueris, nec possis dubium tollere, potes absolueri sub conditione tacita, *Absoluo te, si non es absolutus.*

Non potest addi conditio de futuro.

Sed de præterito vel præterito.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Impositio manuum Sacerdotis sit necessaria?

24
R Esponderetur, Non esse necessariam: nusquam enim Dominus, vbi loquitur de potestate clauum, meminit impositionis manuum. Ratio est, quia ad proferendam sententiam iudicariam non est vlla manuum impositio necessaria: atqui hoc Sacramentum confertur per modum sententiæ iudicariæ: ergo.

Manuum impositio nec necessaria, nec expediens.

Hæc sententia est contra quemdam Doctorem antiquum, qui asserbat illam esse necessariam ad Sacramenti substantiam: contra quem disputat D. Thomas Opusculo 22. cap. 4. Argumenta eius refert hîc, & dissoluit. Adde: Non solum non esse necessariam, sed nec expedientem, præsertim circa feminas. Similiter, inquit Sotus, nec eleuatio manuum necessaria est, quamuis hæc magis sit vilitata.

25
Dices; Cur ergo ab Augustino hoc Sacramentum vocatur *Impositio manus?* vt lib. 3. de Baptismo contra Donatistas cap. 20. *Manus* (inquit) *impositio non sicut Baptismus repeti non potest:* & lib. 5. de Baptismo cap. 20. *Quomodo* (inquit) *exaudit hominidam deprecantem vel super aquam baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel supra capita eorum, quibus manus imponitur.* Vbi per manus impositionem intelligere videtur Sacramentum Ordinis & Pœnitentiæ: & cap. 23. *Manus ab hæresi redeunti propterea imponitur, ne extra omnem culpam fuisse videatur.*

Respondeo; Rem interdum accipere nomen à circumstantia extrinseca, quæ nullo modo est necessaria: Sicut sacrificium Eucharistiæ vocatur *Missa* à dimissione populi: & ipsa Eucharistia vocatur *Synaxis* à populi congregatione & conuentu.

Cut tamet ab ea hoc sacramentum dicatur *Manus impositio.*

ARTICVLVS V.

Vtrum hoc Sacramentum sit necessarium ad salutem?

26
R Esponderetur. In noua lege necessarium ad salutem omnibus post Baptismum lapsis in peccatum